

77

ВКО МИЋАНОВИЋ

Слајевине
и Селдерује

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

Библиотека »Ослободилачки рат«

»СВЈЕТЛОСТ« САРАЈЕВО, 1947

J.U. NARODNI I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "ERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

279

СЛАВКО МИЋАНОВИЋ

С МАЈЕВИЦЕ
И СЕМБЕРИЈЕ

[Handwritten signature]

КЊИГА ПРВА

Умјетнички опремио
ИСМЕТ МУЈЕЗИНОВИЋ

Уредник
МАРКО МАРКОВИЋ

J.U. NARODNA I UNIVERZITETSKA
BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

240.53/497.15)
CENTRALNO

Inv. br. 13714

9/8/2
PONIL 11916

**NARODNA BIBLIOTEKA
TUZLA**

INV. BROJ 6592

821163-94

MICANOVIC S. T. Majevica

7
**БИБЛИОТЕКА »ОСЛОБОДИЛАЧКИ РАТ«
И ЊЕНА ДРУГА КЊИГА**

Важност догађаја у човјековом животу мјери се по њиховим посљедицама: по снази којом задру, и по мјери до које успију да измијене његов живот — начин мишљења, навике, поступке и међусобне односе. Према степену важности те посљедице су свакодневне, односно, мање или више трајне. Њихова се снага прокушава и трајање оцјењује по односу према новим, слиједећим догађајима: ослабљени ће почети чилити, потрвени ће отићи у заборав, а овладаће свјежији, снажнији.

Збивања у прошлости, што идемо даље уназад, знамо све мање и несигурније. Према томе, што даље, човјек се све мање могао да користи поукама и сазнањима из онога што је било; што даље, историја је све мање могла да буде учитељицом живота. Одатле и поставка »да се историја понавља«! Неуки, људи су увијек и наново почињали испочетка, не наслањајући се на оно што су већ један или више пута, уз напоре и жртве, били постигли.

Очигледно: да би човјек могао да настави тамо гдје је његов претходник стао, потребно је да тачно зна шта је прије учињено. То сазнање потребно је да легне у свијест и да се одрази у практичном животу већине људи. Када се то једном

деси, историја неће више бити збир изненађења, неће чинити скокове из познатог у непознато; она ће онда имати ход који ће људи моћи предвиђати и њиме управљати.

Најновији од догађаја који су у животу човјекову значили прекретницу, јесте Други свјетски рат. По својим узроцима, току и посљедицама он је кулминација и збир човјекових настојања да уклони сметње своме бољем, срећнијем животу. Зато, не извући поуку и користи из његовог резултата, и не учинити све да се он више не понови, био би неопростив гријех.

Што је Други свјетски рат за човјечанство, за нас је Ослободилачки рат. Он је напор да се дође до слободе као првог предуслова за миран рад и изграђивање; он је напор да се уклоне вијековне сметње заједничком, равноправном животу наших народа досад разједињаваних неколиким културним, националним и вјерским утицајима, и тако створе услови за живот у којем ће се снаге — најмјесто у ситне, себичне и малом броју људи корисне циљеве — трошити у стваралачком раду на корист опће радне заједнице.

Зато што смо га ми доживјели, тај крупни, судбоносни догађај који се зове Ослободилачки рат, догађај који је са својом страхотом и величанственошћу продро из наше свијести у нашу душу, у нашу крв, у цијело наше биће, изгледа нам незаборављив. Склони да вјерујемо у трајност човјекове мисли и његова памћења, ми би се изненадили, чак би се расрдили кад би нам данас неко казао да ћемо кроз извјесно вријеме поборавити многе ствари, да ће многи догађаји изблиједити, или, у најмању руку, да ће изгубити од своје оштрине. А то је баш људски: слике полако копне, расплињују се, па постепено и заборављају.

То се може рећи за покољења која су доживјела Ослободилачки рат. Она познија, тачно ће

моћи сазнати, и сама о томе расуђивати, једино из онога што буде — записано. Сљедствено, оно што се не запише, није се ни догодило!

Тако је и »Свјетлост«, као државно издавачко предузеће Босне и Херцеговине, схватила своју дужност и поставила је као један од својих задатака: потстицати борце и уопће судионике у Народно-ослободилачком покрету на овај рад, и објављивати њихова дјела.

У ту сврху »Свјетлост« је покренула посебну библиотеку, Библиотеку »Ослободилачки рат«.

У својим издањима, Библиотека ће објављивати све радове који, непосредно или посредно, обрађују Ослободилачки рат (оружану борбу, живот у позадини, под окупатором), све радове који дају приказ људи и догађаја из тога доба.

На тај начин Библиотека тежи: прво, да потстакне оне који су и сами у њему судјеловали, и затим писце уопће, да обраде Ослободилачки рат и све што је у вези с њим; друго, да публици пружи добру и корисну књигу којој је намијењена важна и корисна улога да у духу тековина народно-ослободилачке борбе васпитава и од заборава сачува свијетле успомене и напор садашњих покољења учињен за добро оних који ће доћи и треће, да, ма и у најскромнијој мјери, онолико колико јој прилике и одзив сарадника и публике омогуће, постане и архив грађе за историју Ослободилачког рата и његовог доба, врело које ће и сада и позније моћи корисно да послужи историчару, умјетнику, књижевнику, публицисти, јавном раднику уопће.

Да сачини план па да по утврђеном реду издаје, на примјер: по врстама радова, по временском току, по грађи, или по важности, односно вриједности — она то не може, јер би се на тај

начин губило вријеме, а она баш то жели да избјегне. Према томе она ће објављивати радове оним редом којим јој буду стизали и којим по стручној оцјени буду примани. При томе она ће се држати само једнога мјерила: да су истинито и добро написани. Од сарадника, односно од добрих дјела зависиће и временски размаи у којим ће се појављивати књиге ове библиотеке.

Овај напис нека уједно буде позив на сарадњу у Библиотеци. Они од бораца и судионика у НОП-у који знају и који се и иначе баве писањем, треба да се сматрају дужним да, у најмању руку, опишу шта су они доживјели и видјели. (Јер сваки наш борац жива је историја која ће и те како занимати нашег човјека и бити од важности за познавање наше скоре прошлости!) Они, који се нису бавили писањем, нека се не устручавају: уколико по обради и по спољној форми и не успију, наћи ће се неко ко ће им помоћи. Ни Библиотека се неће оглушити о њих ако јој се обрате.

Облици, разумије се, могу бити оне врсте која најбоље одговара писцу: дневник, забиљешке, репортажа, роман, приповијетка, драма, пјесма, портре, скица, итд. Обимом, треба да обухвате једну књигу. Но, ако би се сакупило више краћих а једнородних радова, од једног или од више аутора, Библиотека ће их објавити у једној, заједничкој књизи.

Библиотека је отпочела са књигом Родољуба Чолаковића »Записи из Ослободилачког рата«.

Друга књига, која је пред нама, то је кроника устанка у сјеверо-источном крају Босне С М а ј е в и ц е и Семберије од Славка Мићановића.

Славко Мићановић је још као веома млад човјек, неких десетак година прије рата, политички дјеловао у своме крају. Рат и окупација затичу га

у родном граду, Бијељини, одакле он, тада двадесетседмогодишњи свршени филозоф, са неколико другова, наставља рад, одржава везе са селима, обавијештава људе о ситуацији и о изгледима у скорој будућности. На сам дан напада Немачке на Совјетски Савез, они — Фадил Јахић-Шпанац, Миленко Стојаковић, Славко Мићановић, Светолик Госпић-Брко и Мирко Филиповић, те Вукашин Пајкановић и Весо Гаврић од омладинаца — према утврђеном плану напуштају град, разилазе се у околна села и са Николом Спасојевићем, Драгом Тојићем-Гангом, Млађеном Јефтићем и Радом Илићем који су се већ налазили у селима — отпочињу акцију припремања а затим и организовања устанка у Семберији. Отада, па кроз цијело вријеме Ослободилачког рата он је, као борац и политички радник, непрекидно у акцији.

»Нијемци су прегазили нашу земљу!« — тако једноставно, згуснуто и са призвуком бола увријеђенога патриоте почиње своје казивање Славко Мићановић. И, како је интонирао, онако је продужио и завршио. Стил те прве реченице карактеристичан је за цијело његово дјело.

